

Soten raha-asioita

Taloustorstai 20.8.2020

Sanna Lehtonen @lehtonenKL

24

Sote-lakiluonnos
lausunnoilla 25.9. saakka

Soten raha-asiat

1. Kustannusten ja tulojen siirtolaskenta
2. Kunnan talouden tasapaino ja valtionosuus
3. Maakunnan valtionrahoitus
4. Omaisuus ja kiinteistöt
5. Muutuskustannukset

Lakiluonnos (15.6.) lausunnoilla 25.9. saakka
**Tärkeimmät nostot sote-paketin raha-
asioista kuntien näkökulmasta**

Yleistä

- Kustannusten ja tulojen siirto tehdään poikkileikkaustilanteessa, jossa olennaista kuntien talous (2020), 2021 ja 2022.
- Esitys ei huomioi viimeaikaisia muutoksia, kuten kuntatalouden heikentymistä tai koronaepidemiaa.
- Esitys ei huomioi kuntien tai perustettavien sote-maakuntien kasvua tai supistumista eikä täten myöskään investointitarpeita tai säästö-potentiaalia tulevaisuudessa.

Kuntatalous

- Esitetty malli johtaa kuntien merkittävään suhteellisen velkaantuneisuuden kasvuun.
- Esityksen +/-100 €/asukas enimmäismuutosten raja tai yhden (1) %-yksikön muutospaine kunnallisveroprosenttiin on kestämaton tässä kuntataloustilanteessa.
- Muutoksia myös valtionosuuden määräytymisperusteisiin, mm. 50 % kiinteistöverosta tulopohjan tasaukseen.

Maakunnat

- Täysimääräinen valtionrahoitus
- Rahoituksen säästöleikkurina tarpeen kasvun huomioiminen vajaan vain 80 % osalta tavoitteena 1,5 mrd. € säästö vuonna 2035
- Rahoituksen maksimimuutos rajattu +/-150 €/asukas seitsemän (7) vuoden siirtymäaikana
- Maakunnille siirtyvät kiinteistöt maakuntien omaan taseeseen - ei kansallista tilakeskusta
- Selvitys verotusoikeudesta kesken

Verotuksellisesti ”paras” vaihtoehto lisää ongelmia valtionosuusjärjestelmässä

”Toteuttamisvaihtoehtona kunnallisveroprosenttien tasasuuruinen alentaminen täyttäisi uudistukselle asetetut reunaehdot ja tavoitteet kokonaisveroasteen nousun sekä verovelvollisten yhdenvertaisen kohtelun osalta.

Valtionosuusjärjestelmää ja kuntatalouden rahoitusta koskevia ongelmia vaihtoehto sen sijaan aiheuttaisi.

Näitä ongelmia olisi kuitenkin mahdollista lieventää valtionosuusperusteita ja verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasausta koskevilla muutoksilla, tasaamalla uudistuksesta johtuvia muutoksia kuntien kesken sekä rajoittamalla muutoksia riittävän pitkän ajan.”

Sote-lakiluonnos (15.6.2020), s. 356

4

KUNTA
LIITTO

Sote-uudistuksen siirtolaskenta (VM 10.6.2020)

Kuntien tulojen siirto valtiolle maakuntien rahoitusta varten, **19,1 mrd. €**

	mrd. euroa
A) Siirtyvät kustannukset	19,1
B) Leikattava yhteisövero	-0,6
C) Leikattava valtionosuus	-6,4
D) Kunnallisverosta leikattavaksi jäävä osuus	-12,1
→ Tarvittava euromäärä laskennassa käytetyillä veropohjatiedoilla johtaa 12,63 %-yksikön kunnallisveron leikkauksen	

HUOM!

Kunnallisverosta leikattava prosenttiosuus on laskennan lopputulos – ei laskentaa ohjaava suure!

Prosentti siis muuttuu kustannusten, valtionosuuksien ja yhteisöveron muuttuessa.

1 www.soteuudistus.fi
Sote-uudistus

2

3

4

5

Kuntien ja sote-
 Kuntien rahoituslaskelmat

Nykyinen arviolaskelma on tehty vuosi-
 talousarviotietoihin vuosilta 2019 ja 2020
 alustavia ja niihin liittyviä poikkeus-
 tilanteita useampaan kertaan ennen lopullista laskelmaa.

Lopullinen laskenta tehdään voimaantulo-
 vuosien 2020 alkuun.

Kuntien rahoituslaskelmat (excel, kesäkuu 2020)

Sote-maakuntien rahoituslaskelmat

Arviolaskelmat on tehty kuntien ilmoittamien sote-tehtävien ja pelastustoimen kustannusten perusteella
 (tilinpäätösmenotko 2019 ja talousarvio 2020). Tiedot löytyvät tuloslaskelmasta sivulta 10.

Vuoden 2020 tasossa kuntien siirtyvät sote-kustannukset ovat yhteensä 19 075 M€. Tästä vähennetään
 ympäristöterveydenhuollon kustannus (75 M€) ja kuntien rahoitusosuus työmarkkinatuesta (386 M€). Maakuntien
 sote-tehtävien rahoitus on siten 18 614 M€ (81 €/as). Kuntien pelastustoimen tehtävien kustannukset ovat
 vuoden 2020 tasossa 443 M€ (81 €/as). Maakuntien yleiskatteinen rahoitusosuus on siten 19 056 M€ (3 472 €/as).
 Määräytymiskäytöt perustuvat vuoden 2018 tilastotietoihin.

Sote-maakuntien rahoituslaskelmaa päivitetään vielä useaan kertaan ennen uudistuksen voimaantuloa. Laskelmat ovat
 alustavia ja niihin tulee suhtautua poikkeuksellisen varauksellisesti koronakriisin vaikutusten takia.

Laskelmia päivitetään kaksi kertaa vuodessa. Helmi-maaliskuussa päivitetään kustannuspuhja ja sekä
 määrätymiskäytöt. Syys-lokakuussa tehdään tarkistus kustannuspuhjaan toteutuneen tiedon perusteella.

Sote-maakuntien rahoituslaskelmat (excel, kesäkuu 2020)

Tutki sote-uudistuksen vaikutuksia kuntaasi valtionosuussimulaattorilla

Valtiovarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osasto on rakentanut sote-uudistuksen kunta- ja aluehallinto-
 arviolaskelmien tuloksista ja tiedoista, jotka avulla voit tarkastella sote-uudistuksen vaikutuksia
 yksittäisen kunnan talouteen uudistuksen eri vaiheissa. Tällä pyritään helpottamaan kunnan talouden suunnittelua
 sekä luomaan läpinäkyvyyttä uuden valtionosuusjärjestelmän muutoksiin, tasausmekanismiin ja
 laskentaperusteisiin.

Valtionosuussimulaattori (excel)

Valtioneuvosto
 Snellmaninkatu 1 A,
 Helsinki
 PL 23, 00023 Valtioneuvosto
 Puh: 0295 16001

Sosiaali- ja
 terveysministeriö
 Valtiovarainministeriö
 Sisäministeriö

Tietoa sivustosta
 Tiedustelu
 Sivustot
 Palaute

Terveystieteiden ja
 hyvinvoinnin laitos

KUNTA
 LIITTO

Laskelmat päivittyvät soteuudistus.fi

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y
1	vuosi																							
2	-vuoden 2020																							
3	-siirtymä																							
4	-kunnan talous																							
5	-soten väli-																							
6	-siirtymä																							
7	-siirtymä																							
8	-siirtymä																							
9	-siirtymä																							
10	-siirtymä																							
11	-siirtymä																							
12	-siirtymä																							
13	-siirtymä																							
14	-siirtymä																							
15	-siirtymä																							
16	-siirtymä																							
17	-siirtymä																							
18	-siirtymä																							
19	-siirtymä																							
20	-siirtymä																							
21	-siirtymä																							
22	-siirtymä																							
23	-siirtymä																							
24	-siirtymä																							
25	-siirtymä																							
26	-siirtymä																							
27	-siirtymä																							
28	-siirtymä																							
29	-siirtymä																							
30	-siirtymä																							
31	-siirtymä																							
32	-siirtymä																							
33	-siirtymä																							
34	-siirtymä																							
35	-siirtymä																							
36	-siirtymä																							
37	-siirtymä																							
38	-siirtymä																							

- Kustannusten ja tulojen siirto kunnilta valtiolle → maakuntiin:
 Valtionosuussimulaattori:
 Kunnasta siirtyvien kustannusten ja tulojen eripaisuus → muutosrajoitin
- Vaikutus kuntien talouteen:
 Uuden kunnan valtionosuus, kunnan talouden tasapaino ja tasapainon muutos uudistuksessa, siirtymätasausmekanismi
- Sote-maakuntien valtionrahoitus

KUNTA
 LIITTO

Sote- laskentapaja

VM:n 10.6.2020 julkaisemien
sote-laskelmien läpikäynti
25.8.2020 klo 10-11

Lisätiedot:

Sanna Lehtonen @lehtonenKL
p. 050-5759090

Kaikille avoin
TEAMS-
tapaaminen
Tule mukaan!

Sote-maakuntien valtionrahoitus

Tärkeimmät nostot maakuntien rahoituksesta

Valtion ohjausvalta

- Erittäin vahva valtion ohjaus ja tavoite kustannusten hillintään...
- ...mutta koko valtionrahoitus kuitenkin laskennallista ja yleiskatteista, maakunnan vapaasti käytettävää tuloa.

Rahoituksen määräytyminen

- Ikärakenne ja palvelutarve
- Olosuhde- ja muut tekijät, mm. hyte
- Investointien rahoitus laskennallisella rahoituksella
- Muutostalukustannuksille ei toistaiseksi ole varattu rahoitusta

Tasausmekanismit

- UUTTA! Maksimimuutos +/-150 €/as seitsemän (7) vuoden siirtymäaikana

Maakuntaverotus

- Selvitys kesken

Sanna Lehtonen @lehtonenKL 11.8.2020

KUNTA
LIITTO

Maakuntien valtionrahoituksen määräytymisperusteet

Sote-maakunnan yleiskatteinen rahoitus 2/2

Määräytymistekijät	Osuus sote-palveluiden rahoituksesta	Osuus pelastustoimen rahoituksesta	Osuus sote-maakuntien yhteenlasketusta rahoituksesta
Asukasperusteisuus	13,424 %	65,000 %	14,622 %
Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetekijät, josta	81,600 %		79,705 %
Terveystuolto	48,274		47,152
Vanhustentuolto	16,141		15,767
Sosiaalituuolto	17,185		16,786
Pelastustoitimen riskitekijät		30,000 %	0,697 %
Asukastiheys	1,500 %	5,000 %	1,581 %
Vieraskielisyys	2,000 %		1,954 %
Kaksikielisyys	0,350 %		0,342 %
Saaristaisuus	0,113 %		0,110 %
Saamenkielisyys	0,013 %		0,013 %
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	1,000 %		0,977 %

Sote-uudistus

KUNTA
LIITTO

Sote-maakuntien vuosittaisen valtion-rahoituksen tason määräytyminen

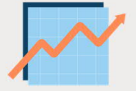
Palvelutarpeen muutos

Säästötavoite: Palvelutarpeen kasvusta hyväksytään vain 80 %

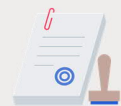
Kustannustason muutos

Perusteena sote-maakuntien kustannusindeksi

Tehtävien ja velvoitteiden muutokset

Olennaista vaikutusarviot

Kustannustason tarkistus

Toteutuneiden kustannusten ja myönnetyn rahoituksen vertailu

+ Sote-maakunnan lisärahoitus

HUOM! Valtion varoista

+ Valtionavustus

Sanna Lehtonen @lehtonenKL 23.6.2020

KUNTA
LIITTO

Turvaako uudistus julkisen talouden kestävyys?

- Maakunnan kannustimet kustannusten kasvun hillintään
 - Vahva valtion ohjaus eri näkökulmista
 - Palvelutarpeen kasvu huomioidaan vain 80 %
 - Tavoitteena 1,5 mrd. euron säästö vuoden 2035 tasolla
 - Sote-maakunnan toistuva rahoitusali jäämä johtaa arviointimenettelyn käynnistämiseen
- Riskit?
 - Pehmeä budjettirajoite ts. riittääkö valtion ohjauksen uskottavuus?
 - Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ja pelastustoimi lakisääteisiä peruspalveluita, joiden saatavuudesta valtio viime kädessä vastaa
 - Kunnat ja maakunnat yhtä ja samaa menoerää suhteessa valtioon
 - Jos maakuntien rahoitus ei riitä, uhka kuntien valtionosuuksille!

"On etukäteen mahdoton arvioida luotettavasti, kuinka paljon esitetty rahoitusmalli voisi tuottaa kustannussäästöjä."

Kuntamarkkinat

9.9.

KESKIVIIKKO KLO 9–16

10.9.

TORSTAI KLO 9–16

Osallistu
Vaikuta
Verkostoidu

9.
|
10.9.
2020

Kuntamarkkinat tarjoaa jälleen kahden päivän ajaksi monipuolista ja ajankohtaista tietoa. Kuntamarkkinat on ideoita pulppuava koko kuntakentän vuoden suurin foorumi.

KUNTA
LIITTO

KUNTA
LIITTO

Kiitos!

Sanna Lehtonen
Suomen Kuntaliitto
p. 050-5759090

Sanna.Lehtonen@Kuntaliitto.fi

Twitter: @lehtonenKL

